

TALOUSPOLITIIKAN EU-OHJAUSJAKSO – TIETOKOOSTE

KORKEA-ASTEEN TUTKINNON SUORITTANEIDEN OSUUS EU:N VÄESTÖSTÄ

1. JOHDANTO

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden määrän lisääminen ja korkea-asteen koulutuksen laadun kehittäminen on tärkeää kestävä ja osallistavan kasvun kannalta. **Suurempi korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus sekä koulutuksen laadun ja hyödyllisyyden kehittäminen voi lievittää osaamisvajetta** tietointensiivisillä talouden aloilla. Tämä puolestaan edistää tuottavuuden kasvua, innovointia ja kilpailukykyä. Nykymaailmassa, jossa teknologia kehittyy huimaavaa vauhtia, globaali kilpailu on ankaraa ja työmarkkinat vaativat yhä edistyneempiä taitoja, suuri korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus voi auttaa pitämään yllä älykästä ja kestävä kasvua. Jatkuva eriarvoisuus ja maantieteelliset erot korkea-asteen koulutuksen suhteen sen sijaan lisäävät EU:n alueiden välistä eriarvoisuutta ja aiheuttavat epätasaista kasvua.¹

Eurooppa 2020 -strategian **yleistavoitteena on, että vähintään 40 prosenttia EU:n 30–34-vuotiaasta väestöstä suorittaisi korkea-asteen tutkinnon.** Jäsenvaltiot ovat asettaneet lisäksi kansallisia tavoitteita, joista osa on yleistavoitetta kunnianhimoisempia (kuvio 1). Tavoitteiden saavuttamisessa on edistytty tasaisesti yli

vuosikymmenen ajan, jopa talouskriisin aikana.

Euroopan komissio antoi toukokuussa 2017 tiedonannon **EU:n uudesta korkeakoulutussuunnitelmasta**².

Tiedonannossa tarkastellaan sitä, kuinka voidaan parantaa korkea-asteen koulutukseen pääsyä ja koulutukseen osallistumista sekä vähentää opintojen keskeyttämistä. Tähän pyritään tarjoamalla läpinäkyvämpää tietoa koulutus- ja uramahdollisuuksista, rätätalöityä ohjausta sekä taloudellista tukea pienituloisista väestöryhmistä tuleville opiskelijoille.

Samaan aikaan **tutkinnon suorittaneiden seuranta** koskevalla aloitteella pyritään lisäämään yksityiskohtaisen ja vertailukelpoisen tiedon saatavuutta tutkinnon suorittaneiden työllistymisestä ja koulutuksen sosiaalisista tuotoksista. Tavoitteena on auttaa nuoria tekemään tietoon perustuvia valintoja ja yliopistoja kehittämään opetustarjontansa suunnittelua.

Tässä tietokoosteessa keskitytään korkea-asteen koulutukseen. Tietokoosteessa *Työmarkkinoiden vaatimat taidot* esitetään katsaus valmistuneiden työllistyvyyteen tarkastelemalla laajemmin taitojen kysyntää ja tarjontaa.

¹ Ks. "Koulutuksen seurantakatsaus 2015" ja koulutuksen eriarvoisuutta EU:n eri alueilla käsittelevä raportti "Mind the Gap – education inequality across EU regions", 2012.

² COM(2017) 247 final.

2. TOIMINTAPOLITIIKAN HAASTEET: TIIVISTELMÄ EU-MAIDEN TULOXSISTA

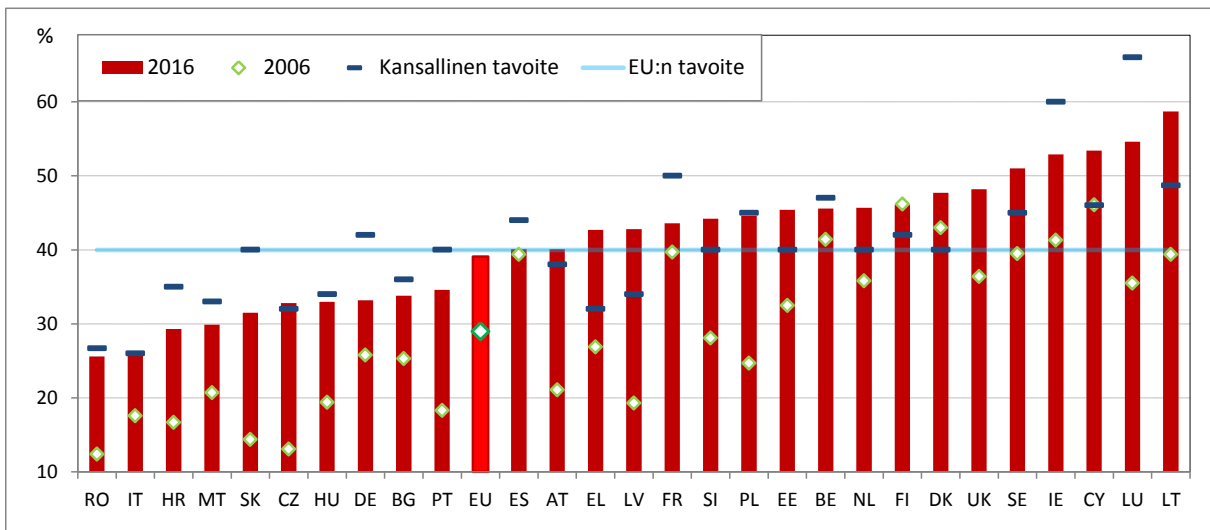
Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus oli EU:ssa vuonna 2016 keskimäärin 39,1 prosenttia.

Tämä oli miltei puoli prosenttiyksikköä enemmän kuin edellisenä vuonna ja 10 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2006 (kuvio 1). Eurooppa 2020 -strategian 40 prosentin tavoitteen saavutti tai ylitti 18 jäsenvaltiota. Lisäksi seuraavat 14 jäsenvaltiota saavutti kansalliset korkea-asteen koulutusta koskevat tavoitteensa: Tanska, Saksa³, Viro, Kreikka, Italia, Kypros, Latvia, Liettua, Unkari, Alankomaat, Itävalta, Slovenia, Suomi ja Ruotsi.

Vaikka yleistavoitteen saavuttamisessa on edistytty laajalti, **koulutustaso vaihtelee edelleen suuresti sukupuolen ja syntymäpaikan mukaan.** Nuorilla naisilla on useimmissa jäsenvaltioissa selvästi suurempi todennäköisyys suorittaa korkea-asteen tutkinto; naisten osuus on keskimäärin lähes 10 prosenttiyksikköä suurempi kuin miesten osuus. Lisäksi syntyperäisillä henkilöillä on yleensä suuremmalla todennäköisyydellä korkea-asteen tutkinto kuin ulkomailla syntyneillä. Muutamissa jäsenvaltioissa tilanne on kuitenkin päinvastainen (kuvio 2). Irlannissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa erityisen suuri osuus EU:n ulkopuolella syntyneistä henkilöistä on suorittanut korkea-asteen tutkinnon, kun taas Kreikassa, Espanjassa, Italiassa, Kyproksella ja Sloveniassa korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden henkilöiden osuus ulkomailla syntyneistä on suhteellisen alhainen.

³ Saksan kansalliseen tavoitteeseen (42 prosenttia) sisältyy keskiasteen jälkeinen koulutus, joka ei ole korkea-asteen koulutusta (ISCED 4).

Kuvio 1 – Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus (30–34-vuotias väestö)

Lähde: Eurostat (työvoimatutkimus, taulukko edat_lfse_03). Huomautus: Indikaattori kattaa sen osuuden 30–34-vuotiaasta väestöstä, joka on suorittanut onnistuneesti ISCED-luokituksen tasoja 5–8 vastaavan tutkinnon. Saksan kansalliseen tavoitteeseen sisältyy keskiasteen jälkeinen koulutus, joka ei ole korkea-asteen koulutusta (ISCED 4). Luxemburgin tulos ja kansallinen tavoite kertovat suurelta osin pikemminkin maassa asuvan ja työskentelevän maahanmuuttajaväestön korkeasta koulutustasosta kuin maan koulutusjärjestelmän tuloksista. Ranskan 50 prosentin kansallinen tavoite kattaa 17–33-vuotiaiden ikäryhmän. Suomen kansallinen tavoite on määritelty suppeammin kuin EU:n yleistavoite eikä se kata teknillisiä oppilaitoksia. Lisätietoja kansallisista tavoitteista ja niiden määritelmistä on saatavilla osoitteesta http://ec.europa.eu/eurostat/documents/4411192/4411431/Europe_2020_Targets.pdf

Edellä käsiteltyjen haasteiden lisäksi on huomioitava neljä muuta keskeistä toimintapoliittista ulottuvuutta, jotka esitetään jäljempänä.

1. Alueellinen ja sosiaalinen eriarvoisuus. Yhtenä tavoitteena on estää eriarvoisuuden uusiutuminen jokaisen uuden sukupolven kohdalla. Tämä voidaan saavuttaa varmistamalla, että korkea-asteen koulutus on kaikkien oppijoiden saatavilla heidän sosioekonomisesta taustastaan riippumatta. Heikommista lähtökohdista tulevat opiskelijat ovat aliedustettuina korkea-asteen koulutuksessa, ja he myös keskeyttävät korkeakouluopintonsa muita useammin.

Tässä yhteydessä tuodaan usein esiin myös sitkeät maantieteelliset erot korkea-asteen tutkinnon suorittamisessa paitsi jäsenvaltioiden välillä myös niiden sisällä.⁴ Maantieteelliset erot voivat lisätä alueellisia tuloeroja, aiheuttaa

”aivovuotoa” ja heikentää alueiden kasvua.

2. Koulutuksen loppuun saattaneiden alhainen määrä viittaa korkeakoulujärjestelmien tehottomuuteen ja/tai eriarvoisuuteen. Pitkät opiskeluajat ja ilman tutkintoa jäävien opiskelijoiden suuri määrä heikentävät korkeakoulujärjestelmien tehokkuutta.

⁴ Ks. koulutuksen eriarvoisuutta EU:n eri alueilla käsittelevä raportti ”Mind the Gap – education inequality across EU regions”, 2012.

Jotta korkea-kouluopetukseen sijoitettujen julkisten varojen vaikuttavuutta voidaan lisätä, voi olla tarpeen toteuttaa erityistoimia keskeyttämisasteen vähentämiseksi. Belgiassa, Kreikassa, Ranskassa, Italiassa, Unkarissa, Alankomaissa, Itävallassa, Puolassa, Romaniassa, Ruotsissa⁵ ja Sloveniassa on EU:n korkeimmat keskeyttämisasteet. Lisäksi tutkinnon suorittaminen tai keskeyttäminen on yhä sidoksissa eriarvoisuuteen: köyhistä sosioekonomisista oloista tulevat opiskelijat keskeyttävät korkea-asteen opintonsa huomattavasti muita todennäköisemmin.⁶

3. Korkea-asteen oppilaitosten laatu. Oppilaitosten laatua on yleensä vaikea mitata ja siten myös vaikea suhteuttaa rahoitusjärjestelyihin. Tarjolla olevan koulutuksen laatu ja korkea-asteen tutkinnon koettu lisäarvo tulevan työllistymisen kannalta vaikuttavat ratkaisevalla tavalla korkea-asteen koulutuksen houkuttelevuuteen.

4. Neljäs, edelliseen ulottuvuuteen kiinteästi liittyvä haaste on se, että korkeakoulutus ei vastaa työmarkkinoiden tarpeita, mikä selittää korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden heikkoa työllisyysastetta.

EU:n työllistyvyysvertailussa⁷ seurataan koulutuksen suorittaneiden työllisyysasteita eri jäsenvaltioissa. Työllisyysaste on yksi arviointiperuste tarkasteltaessa tarjotun korkea-asteen koulutuksen laatua ja sitä, kuinka hyödyllistä koulutus on työmarkkinoiden tarpeiden kannalta. Työllisyysasteisiin vaikuttavat myös työvoiman kysynnässä lyhyellä aikavälillä tapahtuvat muutokset, jotka johtuvat suhdannevaihteluista. Jotta korkea-asteen koulutuksen laatua voitaisiin arvioida irrallaan sen hyödyllisyydestä, tarvittaisiin vertailukelpoista tietoa tutkinnon suorittaneiden osaamisesta.

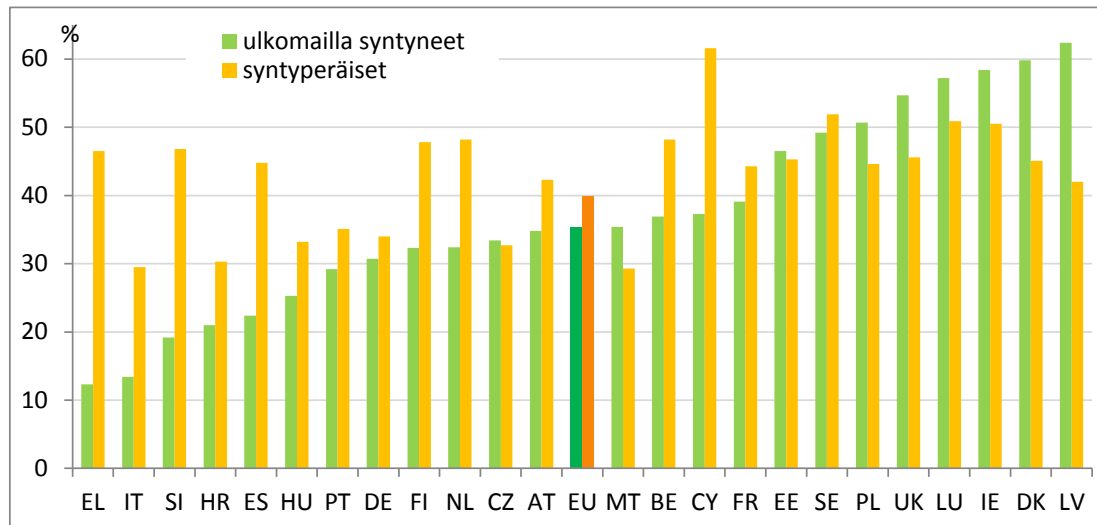
Tiiviimpi yhteistyö työnantajien kanssa ja runsaampi palaute tutkinnon suorittaneilta auttaisi tekemään korkea-asteen opetussuunnitelmista hyödyllisempiä työsaannin kannalta ja ohjaisi opiskelijoita tekemään parempia valintoja ennen opintoja ja niiden aikana. Myös erilaisten opiskelumallien, kuten osa-aikaisen ja etäopiskelun, lisääminen sekä ammatillisen korkea-asteen koulutuksen läskehittäminen on katsottu hyödylliseksi. Niiden avulla opintotarjontaa voidaan joustavoittaa ja se voidaan sovittaa paremmin yritysten sekä nykyisten ja tulevien työntekijöiden tarpeisiin.

⁵ Ruotsin osalta keskeyttämisaste sisältää opiskelijat, jotka ovat suorittaneet yksittäisiä kursseja mutta eivät välttämättä ole aikoneetkaan suorittaa kaikkia tutkintoon vaadittavia kursseja (Ruotsissa arvioiden mukaan noin 40 prosenttia).

⁶ Koulutuksen seurantakatsaus. Euroopan komissio / NESET-asiantuntijaverkosto, 2013.

⁷ Sellaisten 20–34-vuotiaiden henkilöiden työllisyysaste, jotka valmistuivat enintään kolme vuotta ennen viitevuotta (katso työmarkkinoiden vaatimia taitoja käsittelevä tietokooste, joilla tarkastellaan myös muita tapoja parantaa osaamisen ja työpaikkojen kohtaamista muun muassa paremman tiedonhankinnan ja ennakoinnin avulla).

Kuvio 2 – Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus syntymämaan mukaan

Lähde: Eurostat (työvoimatutkimus, taulukko edat_ifs_9912). Huomautus: Tietoja ei ole saatavilla Bulgarian, Liettuan, Romanian ja Slovakian osalta.

3. POLITIIKAN KEINOT HAASTEISIIN VASTAAMISEKSI

Kehittyneissä maissa, kuten Yhdysvalloissa, Kanadassa, Japanissa, Koreassa ja Australiassa, korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus väestöstä on suurempi kuin Euroopassa. Euroopan suhteellisen pieni osuus voi heikentää Euroopan kilpailukykyä ja kykyä tuottaa älykästä kasvua. Vuoteen 2020 asti ja siitä eteenpäin useimmat uudet työpaikat tulevat edellyttämään korkea-asteen tutkintoa.⁸

Jäljempänä esitettyjen kaltaiset toimenpiteet ovat erityisen hyödyllisiä pyrittäessä kasvattamaan korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden määrää.

1. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuuden kasvattaminen edellyttää yleensä oppilaitosten sisäänoton laajentamista siten, että oppilaitokseen pääsee oppilaita kaikista yhteiskunnan osista. Tämä tarkoittaa, että sosioekonomisesti heikommista oloista tai heikommilta alueilta, etnisistä ryhmistä ja vammaisten keskuudesta on saatava enemmän uusia opiskelijoita. Aliedustettujen ryhmien huomioiminen paremmin sisäänoton yhteydessä ei ole

tärkeää ainoastaan sosiaalisen oikeudenmukaisuuden vuoksi vaan se on ratkaisevan tärkeää maille, jotka ovat vasta siirtymässä eliitin korkeakoulutuksesta suurten massojen korkeakoulutukseen, ja maille, joiden väestö vähenee.

Keskeisiä toimenpiteitä **opiskelijakunnan moninaisuuden lisäämiseksi** ovat taloudellisten esteiden poistaminen – tällä alalla on nähtävissä erilaisia toimintapoliittisia suuntauksia – sekä korkea-asteen opintoihin johtavien väylien joustavuuden lisääminen. Jotta esteet eri ryhmien korkea-asteen koulutukseen osallistumiselle voidaan poistaa, on tärkeää varmistaa, että korkea-asteen koulutukseen on tosiasiallisesti mahdollista päästä ammatillisen koulutuksen kautta. Epävirallisissa yhteyksissä opittujen tietojen tunnustamisen kehittäminen on tärkeä toimenpide monissa jäsenvaltioissa erityisesti siksi, että sen avulla voidaan kannustaa yhä useampia aikuisia osallistumaan korkea-asteen koulutukseen.

Opiskelijakunnan moninaisuuden laajentamiseen tähtäävät toimenpiteet eivät saa rajoittua vain korkea-asteen koulutukseen, vaan niiden pitäisi kattaa myös aiemmat koulutusvaiheet. Tämä johtuu siitä, että monet heikoimmassa

⁸ Katso Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskusten taitoennuste.

asemassa oleviin ryhmiin kuuluvat oppijat eivät suorita loppuun edes keskiasteen opintoja.⁹

2. Keskeinen toimenpide, jolla voidaan lisätä opintonsa loppuun suorittaneiden määrää ja vähentää tutkinnon suorittamiseen kuluva aikaa, on ohjauksen ja neuvonnan kehittäminen, jotta opiskelijat osaisivat valita heille sopivan ohjelman (opintoja edeltävä ohjaus). Tämä on erityisen hyödyllistä järjestelmissä, joissa pääsy korkea-asteen koulutukseen on suhteellisen vapaata. Toinen keskeinen toimenpide on opiskelijoille opintojen aikana tarjottavan tuen kehittäminen. Yleensä ottaen tarvitaan enemmän opiskelijalähtöisiä lähestymistapoja opiskeluun, kohtuullista henkilökunnan ja opiskelijoiden määrän välistä suhdetta sekä järkevää tieto- ja viestintätekniikan käyttöä. Myös opiskelijoita tukevien välineiden laatiminen voi tukea opintojen loppuun saattamista.

3. Sen varmistaminen, että korkea-asteen opintojen kurssit kehittävät työelämän kannalta hyödyllisiä taitoja, on tärkeä osatekijä pyrittäessä ylläpitämään korkea-asteen koulutuksen houkuttelevuutta pitkällä aikavälillä. Tutkinnon suorittaneiden työllistyvyyttä voidaan parantaa merkittävästi useilla toimenpiteillä, kuten

- helpottamalla ja laajentamalla tutkinnon suorittaneiden työllistymistietojen saatavuutta sekä hyödyntämällä aiempaa enemmän taitotarpeita koskevia ennusteita (mukaan lukien seuraamalla tutkinnon suorittaneiden työllistymistuloksia),
- ottamalla sidosryhmät aiempaa tiiviimmin mukaan kurssien suunnitteluun ja arviointiin,
- hyödyntämällä työharjoitteluita järjestelmällisemmin ja
- joustavoittamalla opinto-ohjelmien rakennetta, mukaan lukien monialaisia oppimisväyliä.

Kaikissa ohjelmissa olisi pyrittävä kehittämään laaja-alaisia taitoja, kuten ongelmanratkaisu-, viestintä- ja

ryhmätyötaitoja, aihekohtaisen tietämyksen lisäksi. Maissa, joissa tutkinnon suorittaneiden työttömyysaste on korkea, työllistymistuloksia voidaan parantaa myös tarkastelemalla eri oppiaineisiin otettavien opiskelijoiden määriä niiden alojen kartoittamiseksi, joilla on ylitarjontaa. Työllistymistä voidaan parantaa myös kehittämällä nykyisten ja tulevien opiskelijoiden ohjausta.

4. TOIMINTAPOLIITTISEN TILANTEEN RISTIINTARKASTELU

Koska jäsenvaltioiden kansalliset järjestelmät ja lähtökohdat korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden määrän suhteen ovat erilaisia, ne myös noudattavat hyvin erilaisia prioriteetteja pyrkiessään kansallisiin tavoitteisiinsa. Yksittäisten jäsenvaltioiden prioriteetteja voidaan kuitenkin luokitella edellä käsiteltyjen keskeisten toimintapoliittisten ulottuvuuksien mukaisesti jäljempänä esitetyllä tavalla.

1. Korkea-asteen koulutuksen sisäänoton laajentaminen.

Kahdessatoista jäsenvaltiossa on jonkinlainen tulospohjainen rahoitusmekanismi, johon sisältyy sosiaalinen ulottuvuus ja josta rahoitetaan korkea-asteen oppilaitoksia, mikäli ne saavuttavat tietyn tason sosiaalisten tavoitteiden suhteen. Useimmiten tulospohjaisia rahoitusmekanismeja käytetään vammaisten tai heikommista sosioekonomisista oloista tulevien opiskelijoiden tukemiseen.

Irlannissa käynnistettiin vuonna 2015 kansallinen ohjelma yhdenvertaisuuden lisäämiseksi korkea-asteen opintoihin pääsyssä. Irlannin ohjelmaan kuuluu viisi päätavoitetta ja yli 30 toimenpidettä, joilla tuetaan aliedustettujen ryhmien pääsyä korkea-asteen koulutukseen. Näitä ryhmiä ovat muun muassa heikommassa asemassa olevat, aikuisopiskelijat, vammaiset ja liikkuvan väestön yhteisön jäsenet.

Tšekissä on lisätty apurahoja avun tarpeessa oleville opiskelijoille sekä ammattiin suuntautuneiden ohjelmien lukumäärää sosiaalisen monimuotoisuuden lisäämiseksi korkea-

⁹ Katso tietokooste "Koulutuksen keskeyttäjät".

asteen opiskelijoiden keskuudessa. Ruotsissa on käynnistetty tutkimus korkea-asteen koulutuksen hallinnosta ja rahoituksesta, jotta voitaisiin lisätä sellaisten opiskelijoiden määrää, joiden lähtökohdat ovat heikkomat. Kroatiaassa tuetaan Euroopan sosiaalirahaston (ESR) avulla opiskelijoita, joiden lähtökohdat ovat heikkomat.

2. Keskeyttämisasteen alentaminen ja tutkinnon suorittamiseen kuluvan ajan lyhentäminen. Virossa on tarkistettu korkea-asteen koulutuksen rahoitusjärjestelmää niin, että opiskelijoita kannustetaan suorittamaan opintonsa loppuun määräajassa. Belgian flaaminkielisellä alueella tuetaan vaihtoehtoisia lähestymistapoja, kuten lyhytkestoisia korkea-asteen koulutusohjelmia.

3. Korkea-asteen koulutuksen laadun parantaminen ja sen hyödyllisyyden lisääminen työmarkkinoiden kannalta.

Sloveniassa on laadittu kunnianhimoisen suunnitelma, jolla lisätään korkea-asteen koulutuksen rahoituksen tulos pohjaisuutta. Bulgariassa ollaan ottamassa käyttöön tulos pohjainen rahoitus ja keskitytään lisäämään osallistumista luonnontieteisiin, teknologiaan, insinööritieteisiin ja matematiikkaan (STEM-tieteisiin) liittyvien alojen opintoihin. Maltalla on käynnissä useita aloitteita, joiden tarkoituksena on nostaa luonnontieteisiin liittyvistä aineista valmistuvien opiskelijoiden määrää.

Belgian flaaminkielisessä yhteisössä on kehitetty STEM-tieteisiin liittyvä toimintasuunnitelma, jossa ovat mukana kaikki koulutustasot, kun taas Belgian ranskankielisessä yhteisössä keskitytään työssäoppimiseen aloilla, joilla on ilmennyt tai joilla odotetaan ilmenevän pulaa ammattitaitoisesta työvoimasta. Kroatiaassa myönnetään Euroopan sosiaalirahaston rahoittamia stipendejä STEM-tieteiden opiskelijoille. Virossa on kehitetty työmarkkina- ja taitotarpeiden ennakointiin tarkoitettu väline, jossa esitetään suosituksia koulutuksen eteenpäin suuntautuvaa suunnittelua varten.

Puolassa on otettu käyttöön kansallinen järjestelmä, jolla seurataan valmistuneiden työllistymistä, jotta saataisiin parempia tietoja työmarkkinatuloksista. Romaniassa kehitetään parhaillaan välinettä, jolla voidaan seurata tutkinnon suorittaneiden integroitumista työmarkkinoille. Espanjassa hyväksyttiin äskettäin kansallinen koulutussuunnitelma, jolla pyritään sovittamaan koulutustarjontaa paremmin paikallisen teollisuuden kysyntään, tarkistamaan rahoitusmallia ja edistämään yliopistojen huippuosaamista. Kyproksella, Portugalissa, Slovakiassa ja Ruotsissa on toteutettu hiljattain toimenpiteitä laadunvarmistuksen vahvistamiseksi korkea-asteen koulutuksessa.

Päiväys: 6.11.2017

5. VIITTAUKSET

- Euroopan komissio: Koulutuksen seurantakatsaus 2017
http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/et-monitor_fi
- Euroopan komissio: Tietokooste työmarkkinoiden vaatimista taidoista ja tietokooste koulutuksen keskeyttäjästä
https://ec.europa.eu/info/strategy/european-semester/thematic-factsheets/labour-markets-and-skills_fi
- NESSE (2012), "Mind the Gap — education inequality across EU regions"
<http://www.nesse.fr/nesse/activities/reports/activities/reports/mind-the-gap-1>
- NESET (2013), "Drop-out and Completion in Higher Education in Europe among students from under-represented groups"
<http://www.nesetweb.eu/sites/default/files/HE%20Drop%20out%20AR%20Final.pdf>

6. HYÖDYLLISIÄ TIETOLÄHTEITÄ

- Euroopan komissio: korkeakoulupolitiikka
http://ec.europa.eu/education/policy/higher-education_fi
- European Expert Network on Economics of Education (EENEE)
<http://www.eenee.de/eeneeHome/EENEE.html>
- Network of Experts on Social Aspects of Education and Training (NESET: <http://nesetweb.eu/en/>); NESETin edeltäjä NESSE julkaisi useita hyödyllisiä raportteja, mm.: Mind the Gap — education inequality across EU regions, 2012
- Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskuksen taitoennuste
<http://www.cedefop.europa.eu/EN/about-cedefop/projects/forecasting-skill-demand-and-supply/skills-forecasts.aspx>

LIITE

Taulukko 1 – Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus (yhteensä)

	2000	2006	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Tavoite
EU 28	22,4 ^{EU27}	29,0	33,8	34,8	36,0	37,1	37,9	38,7	39,1	40
Belgia	35,2	41,4	44,4	42,6	43,9	42,7	43,8	42,7	45,6	47
Bulgaria	19,5	25,3	28,0	27,3	26,9	29,4	30,9	32,1	33,8	36
Tšekki	13,7	13,1	20,4	23,7	25,6	26,7	28,2	30,1	32,8	32
Tanska	32,1	43,0	41,2	41,2	43,0	43,4	44,9	47,6	47,7	40
Saksa	25,7	25,8	29,7	30,6	31,8	32,9	31,4	32,3	33,2	42
Viro	30,8	32,5	40,2	40,2	39,5	42,5	43,2	45,3	45,4	40
Irlanti	27,5	41,3	50,1	49,7	51,1	52,6	52,2	52,3	52,9	60
Kreikka	25,4	26,9	28,6	29,1	31,2	34,9	37,2	40,4	42,7	32
Espanja	29,2	39,4	42,0	41,9	41,5	42,3	42,3	40,9	40,1	44
Ranska	27,4	39,7	43,2	43,1	43,3	44,0	43,7	45,0	43,6	50
Kroatia	:	16,7	24,5	23,9	23,1	25,6	32,1	30,8	29,3	35
Italia	11,6	17,6	19,9	20,4	21,9	22,5	23,9	25,3	26,2	26
Kypros	31,1	46,1	45,3	46,2	49,9	47,8	52,5	54,5	53,4	46
Latvia	18,6	19,3	32,6	35,9	37,2	40,7	39,9	41,3	42,8	34
Liettua	42,6	39,4	43,8	45,7	48,6	51,3	53,3	57,6	58,7	48,7
Luxemburg	21,2	35,5	46,1	48,2	49,6	52,5	52,7	52,3	54,6	66
Unkari	14,8	19,4	26,1	28,2	29,8	32,3	34,1	34,3	33,0	30,3
Malta	7,4 ^u	20,7	22,1	23,4	24,9	26,0	26,5	27,8	29,9	33
Alankomaat	26,5	35,8	41,4	41,2	42,2	43,2	44,8	46,3	45,7	40
Itävalta	:	21,1	23,4	23,6	26,1	27,1	40,0	38,7	40,1	38
Puola	12,5	24,7	34,8	36,5	39,1	40,5	42,1	43,4	44,6	45
Portugali	11,3	18,3	24,0	26,7	27,8	30,0	31,3	31,9	34,6	40
Romania	8,9	12,4	18,3	20,3	21,7	22,9	25,0	25,6	25,6	26,7
Slovenia	18,5	28,1	34,8	37,9	39,2	40,1	41,0	43,4	44,2	40
Slovakia	10,6	14,4	22,1	23,2	23,7	26,9	26,9	28,4	31,5	40
Suomi	40,3	46,2	45,7	46,0	45,8	45,1	45,3	45,5	46,1	42
Ruotsi	31,8	39,5	45,3	46,8	47,9	48,3	49,9	50,2	51,0	40
Yhdistynyt kuningaskunta	29,0	36,4	43,1	45,5	46,9	47,4	47,7	47,9	48,2	:

Lähde: Eurostat (työvoimatutkimus, taulukko [t2020_41]).

Huomautus: Saksan kansalliseen tavoitteeseen sisältyy keskiasteen jälkeinen koulutus, joka ei ole korkea-asteen koulutusta (ISCED 4); se ei kuitenkaan sisälly vuosien 2000–2016 sarakkeisiin. Kansallinen tavoite on määritelty Ranskassa ja Suomessa hiukan eri tavoin.

Taulukko 2 – Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus sukupuolen mukaan

	Miehet				Naiset				Sukupuoliero 2016		Naisten osuus (%)
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	Absoluuttinen (N-M)	Suhteellinen (%) (N-M)	
EU 28	32,8	33,6	34,0	34,4	41,4	42,3	43,4	43,9	9,5	24,3	55,9
Belgia	36,2	37,4	36,7	40,4	49,3	50,2	48,7	50,7	10,3	22,6	55,7
Bulgaria	21,8	23,4	24,8	27,2	37,6	39,0	39,9	41,0	13,8	40,8	58,3
Tšekki	24,0	24,2	24,7	27,2	29,6	32,5	35,9	38,7	11,5	35,1	57,2
Tanska	35,2	39,4	39,6	41,0	51,8	50,5	55,9	54,6	13,6	28,5	56,3
Saksa	32,2	32,0	32,2	33,4	33,7	30,8	32,4	33,0	-0,4	-1,2	48,8
Viro	31,8	32,8	34,5	38,8	53,7	54,2	56,7	52,4	13,6	30,0	55,8
Irlanti	45,9	45,1	45,1	46,6	58,7	58,6	58,6	58,5	11,9	22,5	58,4
Kreikka	30,8	32,9	35,3	36,2	39,0	41,6	45,5	48,8	12,6	29,5	58,7
Espanja	37,1	36,8	34,8	33,5	47,5	47,8	47,1	46,6	13,1	32,7	58,5
Ranska	39,4	39,2	40,3	38,1	48,4	47,9	49,6	48,8	10,7	24,5	57,5
Kroatia	21,7	25,6	23,7	22,2	29,7	38,9	38,1	36,7	14,5	49,5	61,6
Italia	17,7	18,8	20,0	19,9	27,3	29,1	30,8	32,5	12,6	48,1	61,8
Kypros	41,6	46,0	46,7	43,9	53,4	58,2	61,6	62,1	18,2	34,1	60,7
Latvia	28,3	27,8	26,8	30,1	53,1	52,3	56,5	56,1	26,0	60,7	64,2
Liettua	41,9	44,0	47,2	48,1	60,8	62,7	68,4	68,8	20,7	35,3	60,1
Luxemburg	49,2	49,8	46,8	52,7	55,6	55,4	57,7	56,5	3,8	7,0	50,9
Unkari	26,8	28,0	27,6	26,4	37,8	40,3	41,0	39,6	13,2	40,0	59,4
Malta	22,7	22,8	23,6	27,4	29,5	30,5	32,2	32,5	5,1	17,1	52,6
Alankomaat	40,1	41,6	43,0	41,7	46,4	48,0	49,6	49,7	8,0	17,5	54,3
Itävalta	26,4	38,3	37,5	38,3	27,8	41,6	40,0	42,0	3,7	9,2	51,9
Puola	32,9	34,2	35,1	35,6	48,4	50,2	52,0	53,9	18,3	41,0	59,2
Portugali	24,0	23,2	23,3	27,3	35,7	38,9	40,1	41,6	14,3	41,3	61,6
Romania	21,6	22,9	24,2	23,9	24,2	27,2	27,2	27,4	3,5	13,7	51,9
Slovenia	31,1	30,0	32,0	33,6	49,6	53,6	56,4	55,3	21,7	49,1	61,3
Slovakia	22,3	22,5	22,8	24,0	31,8	31,5	34,4	39,4	15,4	48,9	60,9
Suomi	37,6	38,2	38,1	38,4	52,9	52,6	53,4	54,4	16,0	34,7	57,0
Ruotsi	41,8	42,4	43,2	43,4	55,2	57,9	57,7	59,2	15,8	31,0	56,3
Yhdistynyt kuningaskunta	44,4	44,3	44,5	46,0	50,4	51,1	51,1	50,3	4,3	8,9	52,7

Lähde: Eurostat (työvoimatutkimus, taulukot [t2020_41] ja [lfsa_pgaed]).

Huomaus: Absoluuttinen sukupuoliero = korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus, naiset – korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus, miehet; Suhteellinen sukupuoliero = absoluuttinen sukupuoliero / kaikkien korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus * 100; Naisten osuus (%) = korkea-asteen tutkinnon suorittaneet 30–34-vuotiaat naiset / kaikki korkea-asteen tutkinnon suorittaneet 30–34-vuotiaat (prosentteina).

Taulukko 3 – Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus syntymämaan mukaan

	2010			2016			Ulkomailla syntyneiden ja syntyperäisten välinen ero
	Yhteensä	Ulkomailla syntyneet	Syntyperäiset	Yhteensä	Ulkomailla syntyneet	Syntyperäiset	
EU 28	33,8	28,3	34,7	39,1	35,3	39,9	-4,6
Belgia	44,4	36,3	46,5	45,6	36,9	48,2	-11,3
Bulgaria	28,0	:	27,9	33,8	:	33,7	:
Tšekki	20,4	31,1	20,1	32,8	33,4	32,7	0,7
Tanska	41,2	28,5	42,7	47,7	59,8	45,1	14,7
Saksa	29,7	23,9	31,2	33,2	30,8	34,1	-3,3
Viro	40,2	56,6	39,5	45,4	46,5	45,3	1,2
Irlanti	50,1	55,1	48,5	52,9	58,4	50,5	7,9
Kreikka	28,6	11,5	31,7	42,7	12,3	46,5	-34,2
Espanja	42,0	24,4	47,4	40,1	22,4	44,8	-22,4
Ranska	43,2	32,1	44,9	43,6	39,1	44,3	-5,2
Kroatia	24,5	14,9	25,3	29,3	20,5	30,2	-9,7
Italia	19,9	12,7	21,3	26,2	13,4	29,5	-16,1
Kypros	45,3	36,2	50,9	53,4	37,1	61,7	-24,6
Latvia	32,6	:	32,8	42,8	62,4	42,0	20,4
Liettua	43,8	:	43,6	58,7	:	58,2	:
Luxemburg	46,1	51,2	39,5	54,6	57,2	50,9	6,3
Unkari	26,1	46,8	25,7	33,0	25,3	33,2	-7,9
Malta	22,1	28,9	21,8	29,9	35,6	29,3	6,3
Alankomaat	41,4	34,2	42,8	45,7	32,4	48,2	-15,8
Itävalta	23,4	24,2	23,1	40,1	34,8	42,3	-7,5
Puola	34,8	:	34,8	44,6	50,7	44,6	6,1
Portugali	24,0	19,9	24,7	34,6	29,2	35,1	-5,9
Romania	18,3	:	18,3	25,6	:	25,6	:
Slovenia	34,8	13,8	36,2	44,2	19,2	46,8	-27,6
Slovakia	22,1	:	22	31,5	:	31,5	:
Suomi	45,7	24,7	47,2	46,1	32,3	47,8	-15,5
Ruotsi	45,3	43,2	45,9	51,0	49,2	51,9	-2,7
Yhdistynyt kuningaskunta	43,1	42,4	43,3	48,2	54,7	45,6	9,1

Lähde: Eurostat (työvoimatutkimus, taulukko [edat_ifs_9912]).